سخنِ نو

حصہ اوّل

مرتبہ

ڈاکٹر غلام سرور
شعبۂ فارسی
مسلم یونی ورسٹی، علی گڑھ

ایجوکیشنل بک ہاؤس، علی گڑھ

جملہ حقوق بحق پبلشر محفوظ

ایڈیشن ـــــــ ۱۹۸۲ء
تعداد ـــــــ ۱۰۰۰
قیمت ـــــــ ۴/۰۰

کتابت : ریاض احمد، الہ آباد
مطبع : تاج آفسٹ پریس، الہ آباد

EBH
ایجوکیشنل بک ہاؤس
مسلم یونیورسٹی مارکیٹ، علی گڑھ ۲۰۲۰۰۱

دیباچه

از دیر باز خواستار بودم که برای محصلین دورهٔ دوم متوسط مدارس هند چند تا کتب منتخبات فارسی جدید (عصر حاضر) ترتیب دهم که دارای سبک ادبیات جدید ایران باشد۔ اما چگونگی کار و تضیق اوقات مانع این عزم بود۔ کنون که فرصت دست داد خواست دل بر آن داشت که آرزوی دیرین از قوة به فعل آید۔

لذا نتایج قریحهٔ دانشمندان عصر حاضر به دقت مطالعه نمودم و از آن افکار گزین انتخاب نموده پیشکش دانشمندان می نمایم تا محصلین بهرهٔ کامل از سبک ادبیات ایران جدید یابند خصوصاً در موارد ادبیات قدیم و جدید قریحهٔ ایشان را تمیزی کامل باشد و از عهدهٔ امتیاز بخوبی برآیند و خصوصیات هر سبک را بفهمند۔

این جا لازم دانم که لفظی چند راجع به انتخاب مقالات و منظومات این تالیف ها بگویم و چگونگی این ها را شرح دهم۔ هر کتاب دارای دو حصه است یکی نثر و یکی نظم۔ حصه نثر را حسب تصریح ذیل به چهار باب و نظم را بدو تقسیم نموده ام۔

در باب اوّل حصّهٔ نثر:

یک افسانهٔ وطن دوستی یا فداکاری است که در دورهٔ مشروطیت تمام اصحاب فکر و ادب ایران در بیدار ساختن هم وطنانِ خود از نطق و قلم جهد نمودند و این را آلت

حصول استقلال ساختند . این افسانه هیجانی راکه انتخاب کردم قطعاً وکاملاً آزاد و پاک ازان جذبهٔ عشق و محبت ست که در ادبیات رسمی یافته می شود و طبائع محصلین را شورش و مشتعل سازد .

در باب دوم :

بشرح حال یکے از رجال عالم است خواه عالم اسلامی یا غیر اسلامی که دورهٔ زندگانی او برای دانش آموزان سبق آموزے باشد وطبایع شان را به علو و ارتقاے زندگی بعث کند .

در باب سوم :

چند سخن ها از شرایط صحت و حفظ بدن (ہا جمین) را اقتباس کرده ام تا ازان شاگردان استفاده نمایند و محصلین واقف شوند که رعایت حفظ الصحت چه قدر لازم ست و ریاست صحیه یران چه قدر کوشش ها باصلاح حال ایرانیان نموده است .

در باب چهارم :

صفحهٔ چند از تاریخ ادبیات ایران است که اثر خامهٔ یکے از مشاهیر استادان دانش کدهٔ ایران ست .

باب اوّل حصهٔ نظم :

دارای منظومات سیاسی است که احساسات وطن پرستانه ای چند نفر از معروف ترین شعراے عصر جدید را آئینه داری کند و مخبر آن تردداات است که در عهد مشروطیت د

برائے استقلال ایران ، ایرانیاں نمودہ اند ۔

باب دوم حصہ نظم

مشتمل بر منظومات اخلاقی ست ، چند منظومات اخلاقی را کہ آثار قریحۂ خانم ہاے دانشمند ایران و افغان ست اقتباس کردہ ام گذشتہ از منظومات شعراے ایران ز ہر حیثیت در برابر بہترین اشعار اخلاقی عہد قدیم آوردہ می شود تا ہویدا گردد کہ زنان ایران دوش بدوش مردمان در حریت فکر و اصلاح اخلاق مخصوص بہ اصلاحِ حال اناثِ ایران چہ کوشش ہا بخود لازم کردہ بودند ۔

امید دارم کہ تردداتِ بندہ در ضمن ایں خدمت ادبیاتِ پارسی کہ نفوذے در اذہان و قلوب خوانندگان پیدا خواہد کرد بہ نگاہِ پسند و نظر استحسان دیدہ شود ۔

ومَا توفیقی اِلّا باللہ

فہرست مندرجات

حصۂ نثر

دیباچہ ۔۔۔۔۔۔۔۔۔۔۔۔۔ ۳

۱	فدائی وطن ۔۔۔۔۔۔۔ آقاے کوچکی ۔۔۔۔۔۔		۱۱
۲	راہِ نو ۔۔۔۔۔۔۔۔ حسین زادہ ۔۔۔۔۔۔		۲۰
۳	سرسید احمد خاں ۔۔۔۔۔۔ دائرۃ المعارف ۔۔۔۔		۳۶
۴	گفتگوی یک نفر ایرانی ۔۔۔۔۔۔۔۔۔۔۔۔۔۔		۴۳
۵	تاریخ ادبیات ۔۔۔۔۔۔۔ رضازادہ شفق ۔۔۔۔۔		۵۶

حصہ نظم

(۱) منظومات سیاسی

۱	ملت مظلوم ایران ۔۔۔۔۔۔ سید اشرف الدین نسیم رشتی ۔	۶۷
۲	عاقبت ایران ۔۔۔۔۔۔۔۔۔ ایضاً ۔۔۔۔۔۔	۶۹
۳	بیکس وطن ۔۔۔۔۔۔۔۔۔۔ ایضاً ۔۔۔۔۔۔	۷۱
۴	نالۂ مرغ ۔۔۔۔۔۔۔۔ عارف قزوینی ۔۔۔۔۔۔	۷۳
۵	افسوس افسوس ۔۔۔۔۔۔۔ پورِ داؤد ۔۔۔۔۔۔	۷۴